

02643

BP 1000

Ojczyzna prywatna

– przez każdego rozumiana inaczej, inaczej przeżywana, oparta przede wszystkim Ma związku emocjonalnym, istniejąca tylko w subiektywnej rzeczywistości, a przecież taka realna, taka żywa i taka własna.

Wszystkie materiały zamieszczone w tym numerze koncentrują się wokół tego hasła: począwszy od rozważań na temat różnych form tożsamości narodowej, przybliżających jej rozumienie i wskazujących na nowe postacie i komplikacje, będące skutkiem zmieniającego się świata, aż po tajny dokument Służby Bezpieczeństwa w Zielonej Górze, ukazujący złożony i skomplikowany problem samookreślenia, przynależności narodowej przesiedlonej ludności ukraińskiej i łemkowskiej, kultywowanie przez nią własnego języka, obyczajów i tradycji, marzeń o powrocie w rodzinne strony, ale także stopniową ewolucję poglądów, szczególnie młodego pokolenia, dla których stronami rodzinnymi nie była już wieś na Podkarpaciu lecz Ziemia Zachodnie.

W numerze znaleźć można dywagacje na temat cech wyróżniających Wielkopolskę, ciągłości pewnych zjawisk i przemian oraz doświadczeń i etosu Wielkopolan, którzy przez cały wiek XX okazywali na różny sposób przywiązanie i wierność swemu regionowi.

Refleksje te są kontynuowane w relacji z badań nad tożsamością lokalną mieszkańców Poznania, dla których identyfikacja lokalna nie ma jedynie charakteru deklaratywnego, lecz jest wyraźnie i emocjonalnie artykułowana, stając się ważnym elementem tożsamości jednostki.

Utożsamianie się z określonym regionem, jako konkretnym terytorium i jego specyficznymi cechami (społeczno-kulturowo-gospodarczo-topograficznymi) znalazło też potwierdzenie w odniesieniu do młodych mieszkańców Podkarpacia oraz samoidentyfikacji młodzieży warszawskiej.

Wiedzę o lokalnych – jakże swoście postrzeganych ojczyznach – mogą poszerzać monografie małych miast, a szczególnie prezentacja czasopiśmiennictwa regionalnego, będącego swoistego rodzaju zwierciadłem lokalnych inicjatyw, dokonań, ale także problemów i konfliktów małych społeczności, zarówno aktualnych, jak i dawnych.

Prawie każdy tekst zamieszczony w tym numerze, mimo chłodnej analizy naukowej, zawiera duży ładunek emocjonalny, co czyni go bardziej autentycznym, i równocześnie ujawnia silne powiązania z badaną materią.

Pytania o tożsamość regionalną, o prywatną ojczyznę, to w jednoczącej się Europie także pytania o wielokulturowość, umiejętność współżycia i tworzenia nowej jakościowo rzeczywistości regionalnej.

W tym nurcie rozważań mieści się prezentacja sylwetek znanych osób, żyjących na pograniczu różnych kultur, które potrafiły wykorzystać to bogactwo kulturowe.

Integrująca się Europa nie jest zagrożeniem dla „małych ojczyzn”, ale z pewnością nowym wyzwaniem dla określenia swojego udziału w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, dla samoidentyfikacji, dla pogłębionej refleksji: jaka jest moja prywatna ojczyzna?

Mamy nadzieję, że bieżący numer dostarczy wiele różnorodnej materii do przemyśleń...